

JÄTTEBALSAMIN (*Impatiens glandulifera*)

Jättebalsamin kommer ursprungligen från Himalayas bergsområden och introducerades i Norden som en trädgårdsväxt i slutet av 1800-talet. Arten är en skadlig invasiv art eftersom den bildar täta bestånd av en enda art som tränger undan den ursprungliga floran och minskar biodiversiteten. Med sina stora

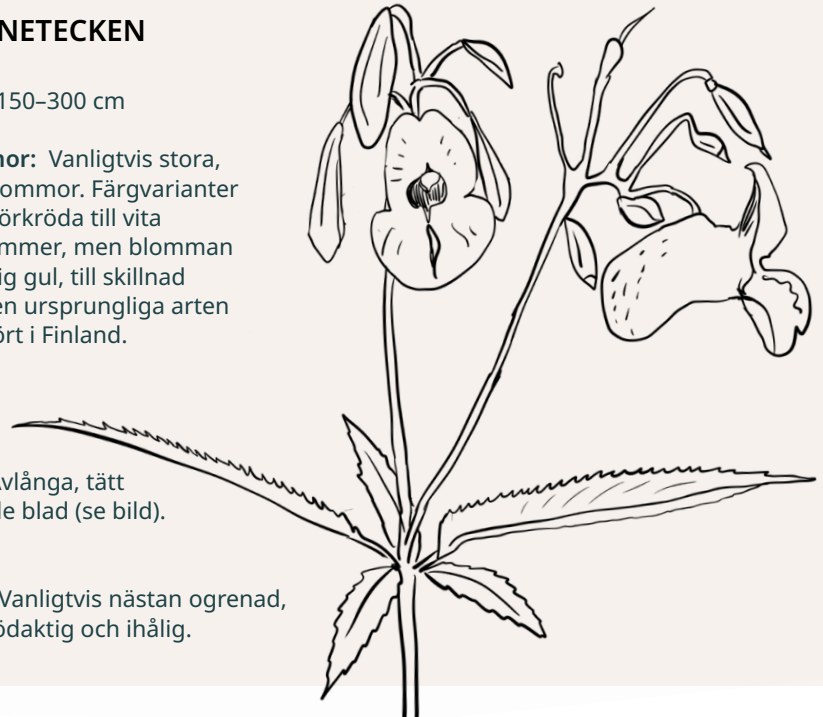
blommor som lockar insekter konkurrerar den med den ursprungliga floran om pollinatörer, och dess sköra rötter kan öka risken för erosion vid vattendrag. Bekämpning av jättebalsamin är lätt och givande, eftersom effektiva bekämpningsåtgärder kan utrota beståndet på några år!

© PAULA KALLIO / WWF

1. KÄNNETECKEN

- **Höjd:** 150–300 cm
- **Blommor:** Vanligtvis stora, rosa blommor. Färgvarianter från mörkröda till vita förekommer, men blomman är aldrig gul, till skillnad från den ursprungliga arten spröjsört i Finland.
- **Blad:** Avlånga, tätt tandade blad (se bild).
- **Stjälk:** Vanligtvis nästan ogrenad, grön-rödaktig och ihållig.

© KATTI KINNUNEN / WWF

2. SPRIDNING

- **Blomningstid:** Från juli till september.
- **Frön:** Fröna mognar i juli-augusti, när de baljformade frökapslarna lätt spricker och sprider fröna flera meter bort. Fröna förblir vanligtvis grobara i jorden i bara ett par år.
- **Spridningssätt:** Sprids endast via frön. Fröna sprids effektivt särskilt nära vattendrag. Människor sprider också lätt fröna med sig.
- **Växtplatser:** Växer särskilt vid stränder, i vassområden och strandbuskage, på åkerkanter, ängar och lundar. Jättebalsamin tål inte riktigt torra växtplatser.

3. BEKÄMPNINGSMETODER

- **Timing:** Bekämpning måste ske innan fröna mognar. Bekämpning i ett tidigt skede av växtsäsongen är enklast.
- **Ryckning med rötterna:** Jättebalsaminens rötter är sköra, så på små områden är det lättast att dra upp växterna för hand med rötterna.
- **Slätter:** För att ta bort stora bestånd är mekanisk slätter eller slätter med lie mest effektiv.
- **Uppföljning:** Bekämpning måste upprepas flera gånger under växtsäsongen, och området bör kontrolleras även de följande åren, tills fröbanken är tömd.
- **Annat att notera:** Vid vattendrag bör bekämpningsåtgärder börja uppströms

4. BORTTAGNING AV VÄXTAVFALL

- **Innan fröna mognar:** När bekämpningen utförs i rätt tid innan fröskidorna mognar kan det resulterande växtavfallet samlas i högar och komposteras.
- **Material med frön:** Måste kasseras noggrant. Samlas i dubbla plastpåsar och kasseras i brännbart restavfall.
- **Lokala riktlinjer:** Kontrollera riktlinjerna för hantering av avfall från invasiva arter i din kommun eller på återvinningscentralen.

5. NÖDVÄNDIG UTRUSTNING

- **Väderanpassade ytterkläder,** gummistövlar och bra arbetshandskar.
- **Rensningsverktyg:** Jättebalsamin kan lätt dras upp ur marken, så verktyg behövs inte.
- **Slätterverktyg:** Trimmer eller lie för att ta bort stora bestånd.
- **Sopsäckar:** För att kassera växter med frön

